

3. Палічук Ю.І. Зимові види спорту з методикою викладання. Чернівці :ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. – 336 с. (навчально – методичний посібник)

4. Ратов А.М. Теорія та методика лижного спорту: навчальнометодичний посібник для студентів вищих навчальних закладів напрямків підготовки «Фізичне виховання», «Спорт» і «Здоров'я людини», тренерів ДЮСШ та вчителів фізичної культури / А.М. Ратов, В.В. Ворона. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. – 188 с.

Сологубова С. В., <https://orcid.org/0000-0002-0374-1686>

Молчанов Є. В., <https://orcid.org/0000-0003-2911-4901>

Сисун В. В., <https://orcid.org/0000-0002-9995-9099>

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА У ЗВО ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ УКРАЇНИ

ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» УДУНТ

Annotation. *The study examines the integration of Olympic education into technical universities in Ukraine during wartime. Highlighting the role of Olympic values in fostering patriotism, moral integrity, and physical well-being among students, effective methods of engaging youth in sports activities are identified. The findings emphasize the need for infrastructure modernization, partnerships with sports organizations, and innovative educational approaches to enhance Olympic education in technical higher education institutions.*

Keywords: *Olympic education, youth engagement, physical well-being, sports partnerships, innovative approaches, higher education.*

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах, коли Україна переживає складні соціальні й економічні виклики, спричинені війною, молодь стає однією з найбільш вразливих груп суспільства. Зростання рівня стресу, невизначеність майбутнього та обмежені можливості для самореалізації посилюють ризики соціальної ізоляції й зниження фізичної активності. Додатковим фактором, що вплинув на фізичний стан

молоді, стало дистанційне навчання в умовах пандемії COVID-19. Перехід до онлайн-формату освіти суттєво обмежив доступ до спортивних об'єктів і можливості для регулярної фізичної активності, що призвело до погіршення фізичної підготовленості студентів.

Технічні **заклади вищої освіти** (ЗВО), де значна частина часу студентів зосереджена на аудиторному навчанні та практичній діяльності, мають додаткові виклики у створенні умов для фізичного розвитку молоді [5, 11].

У такій ситуації Олімпійська освіта виступає не лише інструментом підвищення фізичної активності, але й важливим чинником формування моральних, етичних і патріотичних цінностей, що є особливо актуальним для сучасної української молоді. Популяризація Олімпійського руху у технічних ЗВО сприятиме гармонійному розвитку студентів, їхній соціалізації, відновленню фізичного й емоційного балансу. Інтеграція Олімпійських цінностей у навчальний процес може стати ефективним механізмом не лише для підвищення фізичної активності, але й для формування стійких патріотичних переконань, командного духу та відповідальності, які необхідні для розбудови України в умовах воєнного часу.

Таким чином, дослідження присвячене впровадженню Олімпійської освіти у ЗВО технічного профілю є актуальним і своєчасним завданням, спрямованим на розробку ефективної стратегії фізичного, морального та патріотичного виховання молоді.

Мета дослідження: оцінити умови впровадження Олімпійської освіти в технічних ЗВО та визначити ефективні методи залучення молоді до Олімпійського руху.

Методи дослідження передбачали: аналіз літератури (вивчення наукових публікацій та статей, що стосуються Олімпійського руху, його впливу на молодь та методів залучення студентів до спорту) та спостереження (аналіз практичних заходів, організованих у рамках Олімпійського руху, з метою оцінки їхньої ефективності та впливу на студентське середовище).

Аналіз літературних джерел. Олімпійський рух відіграє важливу роль у формуванні морально-етичних і соціальних цінностей студентів [11]. Як зазначає В. М. Єрмолова (2011), основні принципи Олімпізму сприяють гармонійному розвитку особистості, формуванню командного духу, відповідальності та

прагнення до самовдосконалення [5]. Особливо важливим є впровадження Олімпійських ідеалів у навчальний процес, що дозволяє підвищити рівень свідомості студентів щодо їхньої ролі у суспільстві.

За дослідженнями Є. О. Павлюк та Т. В. Чопик (2012), Олімпійські традиції є основою для патріотичного виховання, що сприяє формуванню почуття національної ідентичності та громадянської відповідальності у студентів технічних спеціальностей [9]. Інтеграція Олімпійських цінностей у навчальний процес не лише підтримує фізичний розвиток молоді, але й сприяє моральному становленню особистості.

С. І. Городинський та Л. С. Ібрагімова (2017) акцентують увагу на використанні інтерактивних методів, таких як спортивні фестивалі, воркшопи та тематичні тижні, що стимулюють активність молоді [3]. На думку науковців, саме ці заходи сприяють популяризації здорового способу життя та Олімпійських цінностей серед студентів.

У роботах Г. Іваненко (2017, 2021) відзначаються успішні програми залучення студентів через співпрацю ЗВО із місцевими спортивними федераціями, що дозволяє організовувати змагання та тренінги на їх базі [7, 8]. Такий підхід забезпечує активну участь молоді у спортивному житті.

М. М. Булатова та ін. (2002) наголошують на важливості для спортсменів персоналізованих навчальних та тренувальних програм, які враховують специфіку технічних ЗВО [1]. Індивідуальний підхід дозволяє поєднати навчання з тренуваннями, забезпечуючи високий рівень підготовки студентів-спортсменів.

Співпраця між технічними ЗВО та спортивними федераціями сприяє створенню умов для професійного розвитку спортсменів. Як зазначає В. Ю. Дудкін (2010), подібна взаємодія дозволяє проводити спільні тренування та наукові дослідження у галузі спорту [4].

Г. О. Іваненко (2021) акцентує увагу на необхідності модернізації спортивної інфраструктури у технічних ЗВО [6]. На думку науковця розробка стратегічних планів та залучення додаткових ресурсів є критично важливими для ефективного впровадження Олімпійської освіти.

Як зазначають С. Т. Сапрун та І. А. Салук (2017), основними бар'єрами для впровадження Олімпійських цінностей є недостатня матеріально-технічна база та обмежені фінансові

ресурси [10]. Однак співпраця із бізнесом та міжнародними організаціями відкриває нові можливості для інтеграції Олімпійських цінностей у навчальний процес.

А. В. Гакман та Б. М. Крушельницький (2017) підкреслюють важливість використання онлайн-платформ, інтерактивних курсів та мобільних додатків для популяризації Олімпійської освіти [2]. Ці засоби дозволяють зробити навчання доступнішим для широкої аудиторії.

У дослідженнях Г. Іваненко (2021) розглядається необхідність створення міждисциплінарних курсів, які поєднують Олімпійські цінності з технічними дисциплінами [8]. Це сприяє формуванню гармонійно розвинених фахівців, здатних ефективно працювати у сучасних умовах.

Аналіз літератури показує, що Олімпійський рух у ЗВО технічного профілю України є багатогранною темою, яка охоплює моральний, патріотичний, фізичний та освітній розвиток студентів. Кожне дослідження додає цінні аспекти, формуючи цілісне бачення процесу інтеграції Олімпійських цінностей у систему вищої технічної освіти.

Результати дослідження. Аналіз наукових публікацій свідчить про значущість Олімпійського руху для формування особистості молоді з різних аспектів та підтверджує необхідність системного підходу до інтеграції Олімпійської освіти у ЗВО технічного профілю, що включає використання сучасних технологій, модернізацію інфраструктури та активну співпрацю зі спортивними організаціями.

Роботи В. М. Єрмолової (2011), Є. О. Павлюка та Т. В. Чопик (2012) підтверджують, що Олімпійський рух сприяє формуванню моральних і патріотичних цінностей серед студентів технічних спеціальностей. В. М. Єрмолова наголошує на важливості гармонійного розвитку особистості, тоді як Є. О. Павлюк та Т. В. Чопик акцентують увагу на підвищенні рівня громадянської свідомості та національної ідентичності студентів [5, 9].

Інтеграція Олімпійських цінностей у навчальний та виховний процес технічних ЗВО сприяє формуванню в студентів таких якостей, як командна робота, прагнення до саморозвитку, етичність та толерантність [11]. Це можливо через використання міждисциплінарного підходу, коли основні принципи Олімпізму впроваджуються під час занять із соціально-гуманітарних дисциплін та спортивних заходів. Дуже

важливо організувати заходи, які популяризують Олімпійські традиції, такі як Олімпійські дні, спортивні фестивалі та конкурси, що допоможе студентам усвідомити значення Олімпійського руху в контексті національної ідентичності та інтегрувати Олімпійські цінності в навчальні програми через спеціалізовані курси, які фокусуються на моральних та етичних аспектах спорту. Це може включати семінари, лекції та дискусії, що сприятимуть розвитку критичного мислення та відповідальності у студентів.

Аналіз методів залучення молоді до Олімпійського руху показав важливість поєднання теоретичних знань із практичними заняттями та активного залучення студентів до організації спортивних заходів [11].

Науковці, такі як С. І. Городинський та Л. С. Ібрагімова (2017), пропонують інтерактивні методи залучення студентів, зокрема спортивні фестивалі та воркшопи. Г. Іваненко (2017, 2021) наводить приклади успішної співпраці ЗВО зі спортивними організаціями для організації заходів, що активізують участь молоді. Це демонструє необхідність балансу між практичними заходами та систематичною організацією співпраці зі спортивними установами [3, 6, 7].

Серед дієвих підходів виділяються інтерактивні методи роботи зі студентами, зокрема воркшопи, тренінги, спортивні ігри та квести, які стимулюють активну участь молоді в заходах, пов'язаних з Олімпійським рухом. Особливий ефект дає залучення студентів до організації таких подій, що сприяє формуванню їхніх лідерських і організаційних навичок. Співпраця із місцевими спортивними клубами та федераціями, наприклад, у форматі щорічних Олімпійських ігор серед студентів, стає платформою для закріплення Олімпійських цінностей у повсякденному житті молоді.

У питаннях підготовки спортсменів високого рівня технічні ЗВО також стикаються з низкою викликів. Роботи М. М. Булатової та інших (2002) і В. Ю. Дудкіна (2010) вказують на важливість персоналізованого підходу та міжвідомчої співпраці. М. М. Булатова акцентує увагу на індивідуальних програмах навчання спортсменів, тоді як В. Ю. Дудкін підкреслює роль партнерства технічних ЗВО із спортивними федераціями. Такий підхід дозволяє забезпечити системну підтримку студентів-спортсменів [1, 4].

Особливу роль відіграє співпраця університетів із спортивними організаціями, яка відкриває можливості для обміну ресурсами, спільних тренувань і наукових досліджень. Така взаємодія забезпечує системний підхід до підготовки спортсменів, розширюючи їхні можливості для професійного та особистого розвитку. Інфраструктура і ресурси є ключовими для реалізації програм Олімпійської освіти.

Як зазначають Г. О. Іваненко (2021) і С. Т. Сапрун та І. А. Салук (2017), головними викликами є відсутність чіткої стратегії впровадження Олімпійських програм та обмеженість матеріально-технічної бази. Г. О. Іваненко фокусується на необхідності модернізації інфраструктури, тоді як С. Т. Сапрун і І. А. Салук акцентують увагу на фінансових та організаційних бар'єрах [7, 8, 10].

Підвищення якості інфраструктури передбачає аудит існуючих спортивних об'єктів, спрямований на виявлення слабких місць і визначення пріоритетів для модернізації. Одним із шляхів вирішення ресурсних проблем є залучення спонсорів, участь у грантових програмах та партнерства із місцевим бізнесом. Розробка стратегічного плану впровадження Олімпійських програм дозволяє створити стійку основу для інтеграції Олімпійських цінностей у навчальний процес.

Засоби впровадження Олімпійського руху демонструють значний потенціал через використання сучасних технологій та інноваційних підходів. Наукові роботи А. В. Гакмана та Б. М. Крушельницького (2017) і Г. О. Іваненка (2021) демонструють значення сучасних технологій для популяризації Олімпійських цінностей. А. В. Гакман і Б. М. Крушельницький акцентують увагу на ролі онлайн-платформ, тоді як Г. О. Іваненко пропонує міждисциплінарний підхід до інтеграції Олімпійської освіти [2, 6].

Залучення онлайн-платформ до освітнього процесу забезпечує доступність занять для більшої кількості студентів. Інтеграція курсів з Олімпізму, здорового способу життя та фізичної активності сприяє популяризації Олімпійського руху в університетах і закладає основу для всебічного розвитку молоді.

Таким чином, спираючись на аналіз наукової літератури та практичний досвід провідних науковців, з метою залучення студентів ЗВО технічного профілю до Олімпійського руху рекомендується:

1. Організовувати тематичні "Олімпійські тижні" в ЗВО технічного профілю, які включатимуть спортивні змагання, лекції, воркшопи й інтерактивні виставки про історію та цінності Олімпізму.

2. Впроваджувати студентські клуби "Олімпійського духу", які займатимуться популяризацією Олімпійського руху через спортивні й освітні заходи.

3. Залучати студентів до користування онлайн-платформами та мобільними додатками із доступом до навчальних матеріалів, порад з фізичної активності й календаря спортивних подій.

4. Забезпечувати індивідуалізований підхід до студентів-спортсменів через:

- гнучкі програми навчання, що враховують графіки змагань;
- співпрацю з місцевими спортивними федераціями для організації тренувань на базі ЗВО технічного профілю;
- впровадження курсів із менеджменту спортивної кар'єри, що допоможуть студентам поєднувати освіту та спорт.

5. Модернізувати спортивну інфраструктуру ЗВО шляхом залучення грантових програм і спонсорської підтримки.

6. Розробити систему стимулювання науково-педагогічних працівників ЗВО до популяризації спорту серед студентів.

7. Усувати організаційні бар'єри через створення міжвідомчих робочих груп, які координуватимуть діяльність ЗВО, спортивних організацій і місцевої влади.

8. Використовувати сучасні технології, такі як віртуальні тренажери, відеоігри на тему Олімпізму та соціальні мережі для поширення інформації.

9. Розроблювати навчальні програми, які включатимуть елементи Олімпійського виховання у формі інтерактивних лекцій, практичних занять та проектів.

10. Організовувати міжуніверситетські конкурси та фестивалі, що популяризують Олімпійські цінності.

Ці рекомендації можуть слугувати основою для подальшого розвитку Олімпійського руху в закладах вищої освіти технічного профілю, сприяючи формуванню гармонійно розвинутої молоді з активною життєвою позицією.

Таким чином, результати дослідження свідчать про необхідність системного підходу до інтеграції Олімпійських цінностей у навчальний процес технічних університетів України,

що сприятиме формуванню гармонійно розвинутої молоді та активному залученню студентів до Олімпійського руху.

Висновки:

1. Олімпійський рух є ефективним інструментом для формування моральних, етичних та патріотичних цінностей у студентів технічних закладів вищої освіти. Інтеграція Олімпійських принципів у навчальний процес сприяє розвитку командного духу, відповідальності та прагнення до самовдосконалення, що особливо важливо в умовах сучасних соціальних викликів.

2. Проведення таких заходів, як "Олімпійські тижні", спортивні фестивалі, лекції та інтерактивні квести, довело свою ефективність у популяризації здорового способу життя серед студентів. Залучення молоді до організації цих заходів сприяє розвитку лідерських та організаційних навичок.

3. Недостатній стан спортивної інфраструктури в технічних університетах обмежує можливості впровадження Олімпійських програм. Аудит наявних об'єктів, залучення грантового фінансування та партнерств із бізнесом є необхідними кроками для модернізації матеріально-технічної бази.

4. Персоналізовані програми навчання та тренування, що включають психологічну підтримку, індивідуальні заняття та гнучкий графік навчання, значно підвищують ефективність підготовки спортсменів у ЗВО технічного профілю.

5. Інтеграція онлайн-платформ, інтерактивних курсів та віртуальних тренажерів сприяє розширенню доступу до Олімпійської освіти та забезпечує гнучкість навчального процесу.

6. Для успішного впровадження Олімпійських програм необхідно розробити національну стратегію популяризації Олімпійської освіти, створити партнерства між ЗВО, спортивними федераціями та бізнесом, а також стимулювати викладачів і тренерів до активної участі у цьому процесі.

Список літератури.

1. Булатова М. М., Матвеев С. Ф., Бойко В. Ф. Олімпійська освіта / М. М. Булатова, С. Ф. Матвеев, В. Ф. Бойко. – Київ : НУФВСУ, 2002. – 210 с.

2. Гакман А. В., Крушельницький Б. М. Стан реалізації олімпійської освіти у навчально-виховному процесі (на прикладі міста Чернівці) / А. В. Гакман, Б. М. Крушельницький // Молодий вчений. – 2017. – №3. – С. 22–25.

3. Городинський С. І., Ібрагімова Л. С. Особливості впровадження олімпійської освіти у навчальний процес в Україні / С. І. Городинський, Л. С. Ібрагімова // Молодий вчений. – 2017. – №3.1. – С. 128–132.

4. Дудкін В. Ю. Шляхи вдосконалення інтеграції олімпійської освіти в процес підготовки фахівців сфери «Фізичне виховання і спорт» в Україні / В. Ю. Дудкін // Вісник ЗНУ. – 2010. – №1. – С. 85–88.

5. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика / В. М. Єрмолова. – Київ : НУФВСУ, 2011. – 185 с.

6. Іваненко Г. О. Організаційно-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді / Г. О. Іваненко. – Київ : НУФВСУ, 2021. – 305 с.

7. Іваненко Г. Організаційно-методичні умови інтеграції олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді / Г. Іваненко // Спортивна наука та здоров'я людини. – 2021. – №1(5). – С. 27–33.

8. Іваненко Г. Проблеми реалізації олімпійської освіти у вищих навчальних закладах України та шляхи їх подолання / Г. Іваненко // Теорія і методика фізичного виховання. – 2017. – №8. – С. 52–59.

9. Павлюк Є. О., Чопик Т. В. Аналіз професійної підготовки майбутніх фахівців з олімпійського та професійного спорту у вищих навчальних закладах / Є. О. Павлюк, Т. В. Чопик // Вісник ХНУ. Сер. педагог. – 2012. – Вип. 8. – С. 45–51.

10. Сапрун С. Т., Салук І. А. Інтеграція навчальної дисципліни «Олімпійська освіта» в процес підготовки студентів факультетів фізичного виховання / С. Т. Сапрун, І. А. Салук // Матеріали II регіонального науково-методичного семінару. – Тернопіль : Вектор, 2017. – С. 125–130.

11. Фізичне виховання: проблеми та перспективи: наукове видання. колективна монографія за загальною редакцією проф. Г. П. Грибана. Житомир: Рута, 2020. 384 с.